Blomstertak AS

Nyveien 62

1433 ÅS

Trondheim, 28.06.2019

Deres ref.:	Vår ref. (bes oppgitt ved svar):	Saksbehandler:
19S9058B	2019/7812	Johan Danielsen

Tillatelse til utsetting av gravbergknapp og sibirbergknapp i Oslo kommune, Doktor Holms Vei 4 - Blomstertak AS v/Kristin Pedersen

Miljødirektoratet gir tillatelse til utsetting av gravbergknapp og sibirbergknapp til bruk på et tak i Doktor Holms Vei 4, jf. forskrift om fremmede organismer § 10. Tillatelsen gis på vilkår av at plantematerialet håndteres slik at spredning av de to planteartene forhindres.

Sakens bakgrunn

Det vises til søknad datert 19.06.2019, der foretaket Blomstertak AS, ved Kristin Pedersen, ber om tillatelse til utsetting av vegetasjonsmatter som inneholder gravbergknapp (*Phedimus spurius*) og sibirbergknapp (*Phedimus hybridus*) på et 420 kvm stort tak i Doktor Holms Vei 4, 0780 Oslo. Grunneier er Glomar Eiendom. Mattene skal importeres fra Vegtech AB i Sverige. Oppgitt tidsrom for utsetting er 19.06.2019 til 03.07.2019. Søker oppgir følgende naturverdier innenfor en radius på. 3,5 km fra utsettingsstedet:

Naturverdi	Type	Avstand
Mærradalsbekken	Bekk	ca 700 m
Hoffselva	Elv	ca 700 m
Frognerelva	Elv	ca 2 km
Lysakerelva	Elv	ca 2 km
Bogstadvannet	Vann	ca 1,5 km
Hensåsen	Naturreservat	ca 3,5 km
Dronningberget	Naturreservat	ca 3,5 km

Søker skriver følgende om risiko for uheldige følger for biologisk mangfold:
"*Frø spre seg til omkringliggende områder og konkurrere med innfødt sedum arter. En positiv effekt er økning av blomstrende planter introdusert til området for innsekter og ville dyr. Grønne tak med mer arter iblandet er mer robust og vellykket over tid.*"

Lovgrunnlaget

Formålet med forskrift 19. juni 2015 nr. 716 om fremmede organismer (forskriften) er å hindre innførsel, utsetting og spredning av fremmede organismer som medfører, eller kan medføre, uheldige følger for naturmangfoldet, jf. forskriften § 1. Etter forskriften § 10 kreves det tillatelse for utsetting av organismer i Norge.

Ved vurderingen av søknaden skal Miljødirektoratet særlig legge vekt på om den omsøkte organismen kan gi uheldige følger for det biologiske mangfold, jf. forskriften § 10 andre ledd. Vi kan ikke gi tillatelse til utsetting dersom det er grunn til å anta at utsettingen vil medføre vesentlige uheldige følger for det biologiske mangfoldet. Direktoratet skal vurdere og fastsette de vilkår som anses nødvendige for å hindre uheldige følger for det biologiske mangfold, jf. § 15 tredje ledd. De miljørettslige prinsippene i naturmangfoldloven (nml) §§ 8-12 skal legges til grunn som retningslinjer ved vurderingen, jf. nml § 7.

Miljødirektoratets vurdering

Utsetting av gravbergknapp og sibirbergknapp er i utgangspunktet forbudt, etter forskriften § 9, jf. vedlegg I. I merknaden i vedlegget er det imidlertid gjort unntak fra forbudet for utsetting på grønne tak. I kommuner med forekomst av naturtypen åpen grunnlendt kalkmark i Oslofeltet, herunder Oslo kommune, kreves det imidlertid tillatelse fra Miljødirektoratet.

Gravbergknapp *Phedimus spurius* vurderes i Fremmedartslista (2018) til svært høg økologisk risiko på grunn av kombinasjonen mellom et stort invasjonspotensial og en stor negativ økologisk effekt. Arten er en flerårig sukkulent plante fra Kaukasus. Den har frøformering, men hoveddelen av formeringen skjer ved avrevne skuddbiter som rotslår. Arten etablerer seg godt på strandberg, åpen grunnlendt mark (kalkrik så vel som kalkfattig) og på andre lysåpne habitater som slåttemark. Gravbergknapp sprer seg raskt vegetativt og fortrenger andre arter på strandberg, knauser og åpen grunnlendt mark, og er dokumentert i spredning på bergknauser med den nær truede arten oslosildre *Saxifraga osloënsis*.

Sibirbergknapp vurderes i Fremmedartslista (2018) til svært høg økologisk risiko, et resultat av et høyt invasjonspotensialt og store økologiske effekter. Arten er en flerårig sukkulent art fra Ural som formerer seg seksuelt med frø og kan dessuten bli mattedannende med omfattende, horisontale sideskudd som rotslår. Det en art i spredning på grunnlendt og åpen mark i kystnære strøk, herunder i den naturtypen "åpen grunnlendt kalkmark og der kan den bli problematisk for stedegne arter, som aksveronika *Veronica spicata*, smaltimotei *Phleum phleoides* og nikkesmelle *Silene* nutans samt den prioriterte arten dragehode Dracocephalum ruyschiana.

Miljødirektoratet finner at kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig til å behandle søknaden, jf. § 8 i naturmangfoldloven.

Risikoen ved utsetting av gravbergknapp og sibirbergknapp knytter seg i første rekke til mulig spredning til åpen, grunnlendt mark. Den sterkt truede naturtypen åpen grunnlendt kalkrik mark i boreonemoral sone, der den kan fortrenge stedegne arter og truede arter er særlig sårbar for påvirkning fra arten. Naturtypen finnes i hovedsak i tettbefolkede, kystnære områder rundt Oslofjord og er derfor utsatt for et sterkt belastning fra menneskelig aktivitet. Konkurranse fra fremmede arter er i Norsk rødliste for naturtyper (2018) angitt som en påvirkningsfaktor som påvirker majoriteten av arealet av naturtypen negativt. Det er registrert flere viktige naturtyper eller verneområder innom en radius på 3,5 km fra utsettingsstedet. Spredning av frø eller plantedeler fra sibirbergknapp og gravbergknapp til områdene utenfor denne radiusen, og påfølgende etablering, kan ikke ut fra størrelsen på tiltaket helt utelukkes og vil kunne være uheldig. Direktoratet vurderer sannsynligheten for etablering i ett eller flere av disse områdene er svært lav. Risikoen for uheldige følger for biologisk mangfold som følge av utsettingen er derfor lav.

Miljødirektoratet kjenner ikke til risikovurderinger som beskriver omfanget av spredning av disse to artene fra grønne tak. Arten produserer små frø som bl.a. kan spres med vind. Frø og plantedeler kan spres med avrenningsvann fra taket, i forbindelse med kraftig nedbør. Det er grunn til å anta at størstedelen av spredningen av frø eller spiringsdyktige plantedeler vil skje til områder som ligger i umiddelbar nærhet til huset. I områdene rundt huset er det et innslag av åpen ubebygd mark. Selv om det er ikke usannsynlig at en andel av frøene og plantedelene som spres fra taket kan gi opphav til nye populasjoner av sibirbergknapp og gravbergknapp her vil det ikke etter Miljødirektoratets vurdering ikke påvirke sårbare naturområder eller områder som er sårbare for påvirkning fra denne arten.

Spredning av frø og plantedeler fra tak med gravbergknapp og sibirbergknapp kan også tenkes å skje med avrenningsvann fra taket, eller ved at frø og plantedeler på annen måte spres til sjø eller

vassdrag og fraktes videre. Avstanden til større vannforekomster er over 1,5 km, som ansees som så stor at de sannsynligheten for slik spredning vurderes som lav.

Etablering, vedlikehold og rivning av tak øker faren for spredning av hele planter, plantedeler og frø fra de to artene. Denne risikoen kan avbøtes gjennom vilkår i tillatelsen knyttet til håndtering av plantematerialet, jf. naturmangfoldloven § 12. I tillegg skal grunneier opptre aktsomt for å forhindre uheldige følger for det biologiske mangfold, jf. forskriften § 18 samt grunneiers tiltaks- og varslingsplikt, jf. forskriften § 19.

Basert på ovenstående vurderinger, anser Miljødirektoratet at det ikke er grunn til å anta at den omsøkte utsettinga vil medføre vesentlige uheldige følger for det biologiske mangfoldet. På bakgrunn av at risikoen for spredning ved den aktuelle utsettinga anses som lav og at fordelene ved utsetting på grønne tak er ansett som så tungtveiende at det er gjort unntak fra det generelle forbudet mot utsetting av sibirbergknapp og gravbergknapp finner vi også at det bør gis tillatelse i denne saken.

Miljødirektoratet gjør oppmerksom på at tillatelse etter forskrift om fremmede organismer ikke fritar for krav etter annet regelverk, som krav under matloven og smittevernloven.

Vedtak

Med hjemmel i forskrift om fremmede organismer §§ 10 og 15 gir Miljødirektoratet Blomstertak AS, v/ Kristin Pedersen, tillatelse til å plante ut vegetasjonsmatter som inneholder gravbergknapp og sibirbergknapp på et 490 m^2 grønt tak i Doktor Holms Vei 4. Tillatelsen gjelder fram til 03.07.2019.

Tillatelsen gis på følgende vilkår:

- Ved etablering av taket, skal plantematerialet håndteres på en slik måte at spredning av gravbergknapp og sibirbergknapp forhindres
- Blomstertak skal orientere grunneier om den risiko for uheldige følger for biologisk mangfold som gravbergknapp og sibirbergknapp utgjør, og om hvordan grunneier, bl.a. ved vedlikehold og eventuell rivning av taket, bør håndtere plantematerialet for å forhindre spredning av disse to artene
- Du skal sørge for at eventuelle ansatte og andre som er involvert i utsettinga har kunnskap om innholdet i denne tillatelsen.

Dersom vilkår i tillatelsen ikke følges kan Miljødirektoratet oppheve den eller endre vilkårene. Tilsier ny kunnskap at risikoen for uheldige følger for biologisk mangfold er større enn antatt, jf. naturmangfoldloven § 67, kan også tillatelsen trekkes tilbake eller vilkårene endres. Miljødirektoratet kan også føre tilsyn med at bestemmelsene gitt i medhold av forskriften blir overholdt, jf. § 30 i forskrift om fremmede organismer.

Dette vedtaket kan påklages til Klima- og miljødepartementet innen tre uker etter at dette brevet ble mottatt, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Eventuell klage sendes til Miljødirektoratet.

Regelverk som må overholdes ved utsetting av organismer:

- Virksomheter som driver med utsetting av organismer skal etablere og dokumentere internkontroll i tråd med kravene i forskriften § 26. Dette gjelder ikke landbruksforetak.
- Dersom det ved spredning eller på annen måte oppstår fare for alvorlig skade på det biologiske mangfoldet som følge av utsettinga, skal du etter forskriften § 19
    - iverksette egnede tiltak for å avverge eller begrense skaden
    - varsle Miljødirektoratet
    - så lang det er mulig gjenopprette den tidligere tilstanden for det biologiske mangfoldet

Hilsen

Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Bjarte Rambjør Heide	Johan Danielsen
seksjonsleder	seniorrådgiver

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi til:

Klima- og miljødepartementet	Postboks 8013 Dep	0030	OSLO
GLOMAR EIENDOM AS	Rosenholmveien 25	1414	TROLLÅSEN
Oslo kommune	Rådhuset	0037	OSLO
Fylkesmannen i Oslo og Viken	Postboks 325	1502	MOSS